

Dr. sc. Ivo ROZIĆ, redoviti profesor
Sveučilište u Mostaru, Pravni Fakultet,
ivo.rozic@pf.sum.ba

Tony VUKOVIĆ, mag. iur.,
Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet,
tvukovic@pfst.hr

UDK 347.793.349.2(497.5/.6)
349.2:347.793(497.5/.6)

Izvorni znanstveni članak
Rad stigao: 7. svibnja 2024.
Rad prihvaćen: 4. lipnja 2024.

ANALIZA RADNOPRAVNOG STATUSA POMORACA U BOSNI I HERCEGOVINI I REPUBLICI HRVATSKOJ

Sažetak: Cilj ovog rada je prikazati uređenje radnopravnog statusa pomoraca u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj. Odabir država u kojima se analizira radnopravni status pomoraca nije slučajna već je ciljan obzirom da su imale zajedničke brojne povijesne momente, pravnu tradiciju i kulturu. Pitanje radnog i socijalnog položaja pomoraca specifično je i veoma složeno pitanje u radnom pravu uopće. Pomorci kao radnici u mnogome imaju drugačiji radni i socijalni status od radnika na kopnu. Zbog toga je Međunarodna organizacija rada donijela čak 68 dokumenata koji se odnose na uređenje njihovog radnopravnog statusa. Svi navedeni dokumenti Međunarodne organizacije rada objedinjeni su u Konvenciji o radu pomoraca iz 2006. godine. Upravo zbog toga, Konvencija o radu pomoraca predstavlja najvažniji akt koji se odnosi na uređenje radnih, životnih i socijalnih prava pomoraca. U tom kontekstu u ovom radu se posebno razmatraju i analiziraju nacionalni bosansko-hercegovački i hrvatski propisi kojima se uređuje radni i socijalni statusa pomoraca, posebice u odnosu na primjenu standarda propisanih u odredbama Konvencije o radu pomoraca.

Ključne riječi: radnopravni status pomoraca, Međunarodna organizacija rada, Međunarodna pomorska organizacija, Konvencija o radu pomoraca, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska.

1. Uvod

More kao prirodni resurs zajednička je blagodat i izvor dobara za cijelo čovječanstvo. Kolika je važnost pomorstva najbolje se može vidjeti iz uvrježenog mišljenja koje glasi: „bez onih koji rade na moru, pola svijeta bi se smrzavalo, a druga polovica gladovala“.¹ Od davnina, pa sve do današnjih dana pomorski promet je najvažnija transportna grana u svijetu. Danas se otprilike 80% svjetske trgovine odvija morskim putem, a vozarinama u pomorskom prometu pokrije se čak 5% ukupnog svjetskog gospodarstva.² Međutim, pomorstvo kao transportna i gospodarska grana ima brojne posebnosti. Tako je čest slučaj da stvarno vlasništvo nad brodom ima jedna država, koja pruža određene beneficije i koja je različita od države što ima stvarnu jurisdikciju nad brodom tzv. države jeftine zastave.³ Zbog toga su odnosi u pomorstvu iznimno složeni i zahtijevaju visoku razinu specifičnog pravnog znanja. S obzirom na tu činjenicu potrebna je unifikacija pomorskog prava kako bi se omogućio jednak pravni okvir i tretman u svim pravnim

¹ MANTOJU, D., Analysis of impact of the maritime labour convention, 2006: A seafarer's perspective, Journal of International Maritime Safety, Environmental Affairs, and Shipping, god. 5., br. 3., 2021., str. 107.

² www.ilo.org. (23. travnja 2024. godine.)

³ MANTOJU, D., *op. cit.*, str. 108.